



NIEUWSBRIEF

JAARGANG 19 NUMMER 4

DECEMBER 2014

natuurpunt 
Beringen

Beste Natuurvrienden,

De voorbije maanden hebben de vrijwilligers van Natuurpunt Beringen zich sterk ingezet voor het beheer in de vallei. Tijdens de traditionele Dag van de Natuur werkten vrijwilligers en professionals samen voor het herstel van de open vallei. Een verbinding werd gerealiseerd tussen de ponyweide aan de Kluut en de dankzij de natuurinrichting open gemaakte percelen ten noorden van de Oude Beek. Met behulp van de Ahmadiyyagemeenschap werd een heuse houtkant gecreëerd langs de Kraaienstraat. Door een aangepast beheer zal deze houtkant in de toekomst een toevluchtsoord voor heel wat vogels en kleine zoogdieren zijn.

Ook in de toekomst zal er samen met de professionals en andere verenigingen in de vallei gewerkt worden ten voordele van de natuur. Natuurpunt Beringen staat open voor iedereen die de natuur een warm hart toedraagt.

Er werd niet enkel buiten gewerkt. Sinds 1987 zijn onze vrijwilligers bezig met de uitbouw van het bezoekerscentrum De Watersnip. Na vele moeizame jaren werd het Vlaamse Bezoekerscentrum De Watersnip op 30 mei 1997 plechtig geopend. Door de verschuiving van bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap naar de Provincie Limburg, is het bezoekerscentrum sinds begin dit jaar een provinciaal bezoekerscentrum geworden. Deze omschakeling is niet evident. Alle partners binnen dit verhaal (Provincie Limburg, Agentschap voor Natuur en Bos, Stad Beringen en Natuurpunt) zoeken naar oplossingen om het voortbestaan van het bezoekerscentrum te verzekeren. Ook de lokale vrijwilligers werken actief hieraan mee. De komende maanden zullen ze allerlei werken uitvoeren om het bezoekerscentrum te renoveren.

Doe een gift op BE56 2930 2120 7588 met de mededeling "Gift project 8813". Giften van minstens 40 EUR geven recht op een fiscaal attest. Bedragen worden integraal gebruikt voor verwerving van gronden in onze vallei.

Prettige Eindejaarsfeesten

Hans Van den Bossche
Voorzitter Natuurpunt Beringen

Jaarvergadering – 30 januari '15 om 19u in De Watersnip

DEEL 1 –

Jaaroverzicht gebracht door Hans Van den Bossche

DEEL 2 –

Willy Neys vertelt over zijn ervaringen in de

U S A - Het fascinerende Westen

32000 km onderweg door 12 staten en 35 Nationale Parken. Adembenemende natuurfenomenen en historische sites volgen elkaar in snel tempo op. Woestijnen met golvende zandduinen en glinsterende zoutvlakten, schitterende rotsformaties, wilde wouden met mammoetbomen, golvende prairies waar ooit grote kudden bizon thuis waren. Deze regio is één van de spectaculairste landschappen op aarde.



Kraanvogels (Grus grus)

Kijk even omhoog!

Wanneer de dagen korter worden en de temperatuur gaat dalen wordt het voor sommige vogelsoorten tijd om warmere oorden op te zoeken. De vogeltrek komt dan stilaan op gang. Spectaculair zijn de grote groepen eenden, ganzen en vooral kraanvogels die naar het zuiden reizen.

De voorbije maand november konden we getuige zijn van enorme aantallen kraanvogels die via onze provincie zuidwaarts togen. Van op de trektelpost op de mijnterril van Heusden-Zolder werden tijdens een 4-tal waarnemingen maar liefst 3680 kraanvogels geteld. Daarnaast werden ook op het militair domein een 800-tal kraanvogels gespot. Een deel daarvan laste zelfs een 'pitstop' in op de heide nabij het gebied 'Achter de Witte Bergen'. Niet elk jaar hebben we het geluk om deze prachtige steltlopers over onze streek te zien trekken. Hopelijk zien we ze terug in de lente van 2015.



Europese Kraanvogel

De kraanvogel is een vogel uit de familie van de kraanvogels. Hij broedt in een groot gebied (moerassen, langs rivieren met oeverbossen, aan meren met rietvelden) dat reikt van West-Europa tot diep in Midden- en Oost Azië.

Het is een zeer slanke vogel (95 – 120 cm lang) waardoor hij iets groter is dan de ooievaar (107 cm). De vleugelspanwijdte bedraagt maar liefst 180 tot 220 cm! Hij heeft zeer lange poten en een lange dunne hals. De kop en het bovenste deel van de hals is zwart en wit. De kruin is rood. De staart lijkt op die van een struisvogel. Vleugels lang en rechthoekig; de slagpennen zijn grijs-zwart.

Het verenkleed is grotendeels licht blauwgrijs, maar in de broedtijd meestal met roestbruine rug door inwrijven met modder en ijzerhoudend veenwater.

Hun voedsel bestaat uit plantaardig materiaal, graan, aardappelen, eikels maar ook grote insecten en zelfs amfibieën.

Kraanvogels zijn actieve vogels die fel opvallen door hun spectaculair dansritueel als balts. De vogels lopen daarbij rond met gestrekte hals en gespreide vleugels, springen in de lucht met flappende vleugels, buigen, pikken voorwerpen op van de grond en gooien ze omhoog, staan vervolgens stokstil in opgerichte houding en schudden daarna met hun vleugels. Een enig schouwspel!

Het nest wordt op de grond gemaakt, meestal op moeilijk bereikbaar terrein. Meestal is er slechts één jong dat al vlug de ouders volgt (bescherming tegen predators).

De vlucht is majestueus met lange vleugelslagen en uitgestrekte hals en poten. De Blauwe reiger daarentegen vliegt met ingetrokken hals en sterk gebogen vleugels.

Tijdens de trek van en naar zijn zomergebied, vliegt hij in lijn- of V-formaties meestal op zeer grote hoogte.

Met een beetje geluk kan men de migrerende kraanvogels tijdens het voorjaar (maart en april) en het najaar (oktober tot december) bewonderen. Luid trompetterend trekken ze, vooral over het oosten van ons land, richting broed- of overwinteringsgebieden (Spanje. Noord Afrika, Turkije, Soedan....).



Geef een boek als cadeau: KOERSEL Van Neusenbergh tot Spiekelspade

Wie al wat opzoekingswerk verricht heeft in het boek "KOERSEL Van Neusenbergh tot Spiekelspade" weet dat de Neusenbergh (nr 213) genoemd is naar een bewoner die luisterde naar de naam Neusen en in de buurt van een berg/duin woonde. De Neusenbergh markeert de uiterste noordwestgrens van Koersel, met Beverlo en Paal. De Neusenbergh is nog steeds terug te vinden. Hij is gelegen in het naaldbos waar het oude kolenspoor en de Havenlaan elkaar kruisen.

Koersel ligt in de Kempen en veel bergen komen hier niet voor... zou je denken. Maar in dit vlakke landschap was de geringste bodemverhevenheid genoeg om de naam "berg" te geven (nr 182 tot en met nr 229).

Wauw! Inderdaad ook een Wauberg. Gelijkaardige namen komen ook elders in Vlaanderen voor, soms ook als Waeyenberg of als het beter bekende Stuivenberg. De naam is immers afgeleid van het feit dat de wind vrij spel had op de kale duinen en het zand deed verwaaien.

Het boek "KOERSEL Van Neusenbergh tot Spiekelspade" is te koop in bezoekerscentrum De Watersnip aan de prijs van 40 € (de ledenkorting bedraagt 4 €).

Bestellen kan ook telefonisch: 0474 58 37 22 – Erna Aerts.

Annie Vanschooren



Amadyyagemeenschap op 22 november 2014

Zo'n 35 leden van de Ahmadyyagemeenschap werden verwelkomd door Natuurpunt Beringen in de Vallei van de Zwarte Beek. Na een kleine kennismaking werd er gestart met het planten van de haagkant: maaien van het gras, uitzetten van de plantlijn, verdelen van het plantgoed, boren van plantgaten, planten van de bomen, aanduwen van de grond. Door de grote opkomst konden 2 haagkanten gelijktijdig worden aangepakt.

Na het planten van streekeigen planten (180 zomereiken, 70 zwarte elzen, 160 lijsterbessen en 160 sporken) kon de groep 's middags met de huifkar naar de werkloosheids gebracht worden. Hier werd soep geserveerd.

Na deze gezellige pauze ging het terug naar de vallei. Het B-plan werd toegepast en zo konden ook nog heel wat gekapte bomen over de beek, naar een droge locatie gebracht worden. Na het gebed en als afsluiting bood de Ahmadyyagemeenschap iedereen een lekkere warme schotel aan.



Natuurpunt Beringen en de Ahmadyyagemeenschap kwamen in contact met elkaar tijdens een interculturele raad van de Stad Beringen. Al snel kwam er het voorstel om een boomplantactie te organiseren. Voor de leden van de Ahmadyyagemeenschap heeft het planten van een jonge boom een grote waarde. Door het aanplanten, schenk je het genot ervan aan de volgende generatie.

Het werd ons al snel duidelijk dat de Ahmadyyagemeenschap niet enkel uit Pakistanen bestaat. We zaten in een werelds gezelschap: inwoners van Pakistan, Indië, Senegal, Bangladesh, Albanië... Het communiceren verliep in alle talen: Nederlands, Urdu, Engels, Frans, Duits... Zowel de Ahmadyyagemeenschap als Natuurpunt Beringen kijken al uit naar de volgende gemeenschappelijke activiteiten.

Erna Aerts

In memoriam... Annemie Witters

" Met doorzetting, enthousiasme en positieve werklust bouwde Annemie aan een betere omgeving, een betere stad, een betere wereld "



We hebben deze zomer afscheid moeten nemen van Annemie Witters. Het heengaan van haar is voor een aantal onder ons heel zwaar geweest; uiteraard op de eerste plaats voor echtgenoot Danny, de kinderen en familie. Maar ook wij, die als vrienden van Annemie mogen vernoemd worden, missen haar heel fel.

Zelf heb ik Annemie leren kennen toen ze nog studente was in de biologie. Ze was zeer leergierig en ze zette zich toen al in voor haar idealen. Ze betrok ook andere jongeren uit onze gemeente bij haar inzet voor het leefmilieu. De laatste jaren aan de universiteit had ze het zeer druk en verloor ik haar even uit het oog.

Maar enkele jaren later ontmoette ik haar opnieuw. Ik zat toen in de jury voor de aanwerving van een milieuambtenaar voor de stad Beringen. Annemie was kandidate. Ze stak met kop en schouders boven de rest uit. Een tijdje nadien werd ze als milieuambtenaar benoemd.

Met heel veel enthousiasme en ijver zette ze zich steeds in voor haar job. Een van haar eerste taken bestond er in om de Stedelijke Adviesraad voor Leefmilieu op te richten. Weliswaar was er reeds in 1981 een gemeentelijke adviescommissie opgericht maar door een gebrek aan coördinatie en door te weinig ondersteuning vanuit het stadsbestuur werd die in 1987 opgedoekt. Op 2 oktober 1991 werd dan de (vernieuwde) SAL opgericht. Enkel uit deze beginperiode zijn nu trouwens nog steeds actief. Onmiddellijk konden we op de enorme werkkraft en dossierkennis van Annemie beroep doen. Mede – en ik durf wel zeggen vooral onder haar impuls - heeft deze stedelijke adviesraad reeds 23 jaar lang zeer goed werk verricht.

Haar tweede belangrijke opdracht bestond er in om mee te helpen aan de uitbouw van een bezoekerscentrum in het strandbadgebouw aan Koersels Kapelleke. Annemie stelde meteen een goed onderbouwd dossier op waarin ze de mogelijkheden schetste voor wat later "Bezoekerscentrum De Watersnip" zou worden. Mede op haar initiatief stapten we toen met deze adviesraad in de bus om o.m. in Drente en Overijssel, in het noorden van Nederland, te kijken hoe men daar bezoekerscentra had opgericht.

Doorheen de jaren heeft Annemie de milieudienst steeds verder uitgebouwd. Ze legde de lat daarbij erg hoog. Ze bouwde die dienst uit tot één van de beste en belangrijkste van Limburg en zelfs van ver daarbuiten. De initiatieven vanuit de milieudienst namen alsmaar toe. Elk jaar werden allerhande acties ondernomen of projecten opgezet waarbij vele inwoners gemobiliseerd werden. Het bekendst voor ons waren de infosessies en activiteiten tijdens de milieuveertiendaagsen die de milieudienst jaarlijks samen met de SAL organiseerde. Haar dossierkennis, haar inzicht en intelligentie waren steeds bij deze activiteiten en acties te herkennen.

Annemie had het vaak niet makkelijk. Zich inzetten voor het behoud van een goed leefmilieu is in Vlaanderen niet vanzelfsprekend. En dat was het zeker niet in Beringen. Maar ze liet zich nooit ontmoedigen; steeds bleef ze eerlijk en rechtlijnig. Met doorzetting, enthousiasme en positieve werklust bouwde ze verder aan een betere omgeving, een betere stad, een betere wereld. Dit was ook haar drijfveer voor de ijzersterke ondersteuning voor de stedelijke adviesraad voor leefmilieu. Annemie geloofde in participatie, in overleg en samenwerking en zocht via de adviesraad naar wegen en mogelijkheden om dit samen te kunnen realiseren. Nu blijft er een grote leemte achter.

In de herinnering van Natuurpunt Beringen zal Annemie altijd de ijzersterke dame met het hart op de juiste plaats blijven.

Willy Vanlook

De koebeesten staan op de winterweide.

Wie kent er niet de trouwe natuurbeheerders uit de vallei, de Aberdeen Angusrunderen?

De eerste Aberdeen Angusrunderen voor het gebied werden aangekocht in 1987 uit de kudde van het kasteel Hex in Heks. Dit horenloze en zachtaardige rundertype is zeer geschikt om in te zetten in natuurbeheer. De dieren stellen weinig eisen aan voedsel en bovendien kalveren ze zonder hulp. Ze zijn geschikt om in natte gebieden te verblijven, maar tegen de winter brengen de professionele werkrachten de dieren naar de drogere winterweiden.

In 1994 werd op initiatief van Jos Jaspers de werkgroep Begrazing opgericht, die de dieren en de begrazing opvolgde. Ze stelde ook een voederkalender op voor de vrijwilligers die tijdens de weekends de dieren kwamen bijvoederen.

Momenteel worden de 75 runderen in het bovenstroomse deel van de Vallei van de Zwarte Beek op drie locaties ondergebracht: in Hechtel, bij Bogaerts en bij Gijbels. Daar worden ze nog steeds met medewerking van vrijwilligers bijgevoerd.



Mieke is voederaar en draait al ongeveer 15 jaar mee in de vrijwilligersploeg.

De liefde voor het werk met boerderijdieren heeft Mieke uit haar jeugd, toen ze bij haar grootouders ging helpen op de boerderij om dieren te voederen en de stallen zuiver te maken. Nu brengt ze soms haar kleinkinderen mee, zodat die liefde verdergezet wordt.

Ik tref Mieke bij de voederstal als ze hooi aan het bijsteken is, zodat de dieren er goed bij kunnen. De koeien zijn nog wat vreemd aan mensen, maar naarmate het voederseizoen vordert, worden ze weer vertrouwd en kan je dichterbij komen.

Als we even later de stal binnen gaan, dringt de geur van vers hooi onze neus binnen. "Je ruikt dat dit hooi is van goede kwaliteit" vertelt Mieke. "Hooi dat met sproeistoffen bewerkt is, dat verschil ruik je".

Binnen controleert Mieke of alles in orde is met de wateraanvoer. En dan komt ze met een heus cowboyverhaal op de proppen.

Een van de eerste jaren dat ze actief was als vrijwilliger, was er wat mis met de watertoevoer. Vermits de installatie in het midden van de stal stond, besloot ze er naar toe te gaan om met de tuinslang water te voorzien. Vermits de dieren allemaal met hun achterwerk naar haar toestonden, durfde ze dat wel riskeren. Maar toen de dieren plots het water hoorden stromen, draaiden ze zich als één man/koe om en kwamen naar het water toe. Voor Mieke was er geen uitweg meer, dus besloot ze binnen de omheining van de watervoorziening te kruipen... daar stond ze dan, ingesloten door de kudde koeien. Ze had al wat geroepen naar de dieren maar die lieten zich niet afschrikken. Gelukkig herinnerde ze zich dat cowboys de dieren vooruit drijven door Jiii-haa te roepen. Na een aantal luidkeelsuitgebrachte jiii-haa-, jiii-haa-, vertrokken de dieren spoorslag naar buiten. Nu kan ze er mee lachen.

Mieke controleert nog eens of alles in orde is met de dieren en dan zit haar taak er op en kan ze vertrekken.

Dag van de Natuur op 15 november 2014

Elk jaar vindt in de maand november de Dag van de Natuur plaats. Ook dit jaar werden er beheerwerken uitgevoerd in de vallei van de Zwarte beek. De plaats van het gebeuren was dit jaar de ponyweide nabij de Kluut. Er werd een doorgang gecreëerd van de ponyweide naar de percelen over de Oude beek, ingericht in het kader van Natuurinrichting. Op die manier werd het broedgebied van de watersnip verbeterd. Al vanaf vrijdag 14 november werden er werkzaamheden verricht m.n. het ter plaatse brengen van o.a. tractor met boslier, hakselaar en containers.

Zaterdag 9.00 uur arriveerden de eerste vrijwilligers en ook enkele professionelen. Uiteindelijk waren het 25 moedigen, mannen en vrouwen, jong en oud die in gepaste outfit en met rubberen laarzen of stevige schoenen aan de voeten, gewapend waren voor een dagje werken op dit drassige en modderige terrein. Werken in dit veengebied, kappen van zwarte elzen langs de Oude beek, de boomstammen met de lier uit het natte perceel slepen, de stammen doorzagen voor brandhout en vervolgens op de softrack laden, het takhout opladen en hakselen.....was een zware opgave.

Met man en macht werd er gewerkt tot de magen begonnen te grollen en de geur van de soep de lucht vulde. Na een paar koppen soep en menige boterham was het weer tijd om in actie te schieten. Tot de duisternis inviel was men in de weer en heeft men prachtig werk geleverd. Moe maar voldaan kon men nadien in 'de Kluut' aanschuiven voor één of meerdere pannenkoeken en een kop chocomelk of koffie.

Toch blijven er nog werken uit te voeren. Zo zullen later de stronken uitgefreesd worden en zal men het hakselhout gebruiken in de winterwei zodat onze runderen er baat bij hebben.

Moe maar tevreden keek iedereen terug op een gezellige dag in de natuur. Dankzij het geleverde werk zal de watersnip er wel bij varen. Natuurpunt Beringen dankt dan ook iedereen die van deze dag een succes gemaakt hebben. Wij kijken alvast uit naar volgend jaar.

Willy Neys



Spreuk

Wie tegenwind ervaart,
loopt in de verkeerde richting

Prikkelpad voorgesteld tijdens SAVE-samenkomst in Beringe (NL)



In 2013 startte het 2-jarig Europese SAVE-project (Sustainable ActiVe citizEns) in het zog van het sportieve samenzijn rond 5x Beringen internationaal.

Leden uit de 7 Be(h)ringe(n) van 5 Europese landen werken meerdere keren per jaar samen rond het thema 'duurzame ontwikkeling'. Het is een uitdaging voor de gemeenten om dit thema een centrale plek te geven in hun beleid, in hun denken en doen.

Vorig weekend werden duurzame voorbeeldprojecten uit de verschillende landen toegelicht. De leden van de werkgroep kregen de kans om kennis en ervaring uit te wisselen. Elkaar coachen behoort ook tot de mogelijkheden.

Beringen (B) stelde het Prikkelpad – Natuur ANDERS beleven – voor omwille van zijn unieke karakter. Het Prikkelpad is een natuurbelevingspad voor kinderen met een meervoudige handicap. Door hun rolstoel hebben zij meestal niet de mogelijkheid om de natuur in te trekken. Langs het bestaande verharde pad aan het bezoekerscentrum De Watersnip werden 12 unieke belevingselementen geplaatst door vrijwilligers. De elementen werden ontworpen ism. 't Weyerke. De uitvoering gebeurde vooral met recyclagemateriaal en elementen die gevonden werden in de plaatselijke natuur.

Door zijn duurzame en sociale karakter past het Prikkelpad perfect in de doelstellingen die werden vooropgesteld in het SAVE-project. Het Prikkelpad werd daarom ook bij de andere leden van de verschillende Be(h)ringe(n) goed onthaald.

Mei 2015 staat de volgende meeting gepland in het Duitse Behringen am Hainich.

Erna Aerts

Nog geen origineel eindejaarscadeau gevonden?

In De Watersnip vind je vast iets leuk. T 011 45 01 91



Activiteitenkalender en cursussen winter 2014-2015

Zondag 21 december – 14.00 uur De Watersnip	Natuurspeurdertjes 'Kerstwandeling' ✓ voor kinderen van 5 tot 7 jaar ✓ deelname : 1,50 euro per kind ✓ drankje en koek inbegrepen
Zondag 4 januari – 14.00 uur De Watersnip	Op zoek naar de schaapskudde <u>Honden kunnen niet mee</u>
Zondag 18 januari - 14.00 uur De Watersnip	Natuurspeurdertjes 'Wintervogelweekend' ✓ voor kinderen van 5 tot 7 jaar ✓ deelname : 1,50 euro per kind ✓ drankje en koek inbegrepen
Zondag 18 januari – 14.00 -16.30 uur De Watersnip	Natuuratelier 'Snoepjes voor vogels' ✓ Crea en spel voor kinderen van 7 tot 12 jaar ✓ deelnameprijs : € 5/kind, drankje, koekje en knutselmateriaal inbegrepen ✓ inschrijven mag
Dinsdag 20 januari – 14.00 uur De Watersnip	Op zoek naar winterse vogels
Zondag 1 februari – 14.00 uur De Watersnip	Wandelen door het bos en over de heide
Zondag 15 februari – 14.00 uur De Watersnip	Natuurspeurdertjes 'Frisse neuzentocht' ✓ voor kinderen van 5 tot 7 jaar ✓ deelname : 1,50 euro per kind ✓ drankje en koek inbegrepen
Woensdag 18 februari – 14.00 uur De Watersnip	Uitwaaien op de terril van Heusden-Zolder
Zondag 1 maart – 14.00 uur Kinderatelier : Vogels onder dak	Verhalenwandeling : 'Geheimen uit het bos'
Zondag 15 maart – 14.00 uur De Watersnip	Natuurspeurdertjes 'De lente kriebelt' ✓ voor kinderen van 5 tot 7 jaar ✓ deelname : 1,50 euro per kind ✓ drankje en koek inbegrepen
Zaterdag 21 maart – 9.00 uur Werkschuur De Kluut	Opruimactie

Cursus 'Hoe breng je duurzame ontwikkeling in een natuuractiviteit met 6-12 jarigen ?

Prijs : 6,5 euro leden Natuurpunt, 8 euro niet-leden

Inschrijven bezoekerscentrum "De Watersnip", 011/45 01 92 zwartebeek@natuurpunt.be

Lesgever De Helix

Dag	Datum	Uur
Zaterdag	28 maart	9.30 – 12.00

Meer info over activiteiten, cursussen... www.natuurpuntberingen.be

30 jaar geleden schreven we...

Uit de Berokrant van december 1984:

'1984 was', zo lezen we in het voorwoord van voorzitter Willy Cools 'een erg gevuld jaar'.

Hoogtepunten waren o.m. de sponsortocht en de cursus natuurgids in Beringen.

Ook werd er 8 ha natuur bijgekocht in onze vallei en ontvingen we een cheque van 100.000 frank van Rotary-Beringen.

2 onderzoekers waren werkzaam in het kader van een BTK-project : Quirin Vivey die een vegetatiekaart v.h. reservaat opmaakte en Joël Burny die historisch onderzoek en terreinonderzoek combineerde.

De beheerwerkgroep van het eerste uur 'zwaaide af'. Patrick Heyligen, Eddy Ceyssens, Rik Vandecasteele en Koen Cools.

Maria Beerten



Meer info over Natuurpunt Beringen?
www.natuurpuntberingen.be

e-mail: natuurpunt.beringen@telenet.be
tel: 011 45 01 91

Redactie: Willy Neys, Annie Vanschooren
en Erna Aerts

Werkten mee: Hans Van den Bossche,
Willy Vanlook, Maria Beerten, Jan Kenens en Marcel
Van Waerebeke

V.U. Willy Neys p.a. Grauwe steenstraat 7/2
3582 Beringen